

Evaluating the Competencies of Faculty Members of Medical Sciences Universities in the International Interactions: A Strategy toward Internationalization

Nazarzadeh Zare M *

Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Malayer University, Malayer, Iran

Article Info

Article Type:
Research Article

History:
Received: 2021/04/04
Accepted: 2021/05/30

Key words:
Competency
International Interactions
Internationalization
Faculty Member
Medical Sciences, University

*Corresponding author:
Nazarzadeh Zare M, Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Malayer University, Malayer, Iran
Nazarzadezare@malayeru.ac.ir

©2021 Guilan University of Medical Sciences

ABSTRACT

Introduction: Having interaction at the international level requires having the necessary competencies in this field. For this reason, a faculty member must have the necessary competencies in the international arena. Thus, the purpose of the study was to evaluate the competencies of faculty members of selected medical sciences universities in international interactions.

Method: This study was conducted with the quantitative approach by cross-sectional survey method. In the study, 257 faculty members of the medical sciences universities of Tehran, Shiraz, Mashhad, Tabriz, and Esfahan in five clusters (North, South, East, West, and Center) by cluster sampling method and during four months in 2020 were selected. The tool used for data collection was a researcher-made questionnaire that was sent electronically to the faculty members by Google Form. The validity and reliability of the questionnaire were confirmed by two experts in the field of competency and Cronbach's alpha coefficient of 0.84 respectively. The data by statistical methods including, measures of skewness and kurtosis to check the normality, also a one-sample t-test was used by SPSS were analyzed.

Result: Of the 257 faculty members who participated in the study, 52.1% were male and 47.9% were female. Findings showed that the standard deviation $\pm$ mean of the component of professional competency was 0.5910 ± 3.38 , the communication competency 0.6709 ± 3.08 , the intercultural competency 0.5854 ± 3.84 , and the intellectual competency 0.5058 ± 3.61 , and considering the value of t at the level ($p=0.01$), these findings were significant.

Conclusion: Given the faculty members of selected medical universities have the necessary competencies in the field of international interaction, it seems to pay attention to the mechanisms such as concluding memorandums of cooperation with prominent foreign universities, as well as, considering more points for the faculty members' international activities in the promotion regulations can help to increase faculty members' international interactions.

How to Cite This Article: Nazarzadeh Zare M. Evaluating the Competencies of Faculty Members of Medical Sciences Universities in the International Interactions: A Strategy toward Internationalization RME. 2021; 13 (3): 18- 29.

ارزیابی شایستگی‌های اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی در تعاملات بین‌المللی؛ راهبردی به سوی بین‌المللی شدن

محسن نظرزاده زارع*

استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران

چکیده

مقدمه: داشتن تعامل در سطح بین‌المللی نیازمند برخورداری از شایستگی‌های لازم در این زمینه است، به همین دلیل یک عضو هیئت علمی بایست از شایستگی لازم در عرصه بین‌المللی برخوردار باشد. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر، ارزیابی شایستگی‌های اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی منتخب در تعاملات بین‌المللی بود.

روش‌ها: این مطالعه با رویکرد کمی از نوع پسماشی- مقطعی انجام شد. از طریق روش نمونه‌گیری خوشهای تعداد ۲۵۷ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شیراز، مشهد، تبریز و اصفهان در پنج خوشه شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز در یک بازه زمانی چهار ماهه در سال ۱۳۹۹ انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده برای گردآوری داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته بود که به صورت الکترونیکی با استفاده از گوگل فرم برای اعضای هیئت علمی ارسال گردید. روایی پرسشنامه توسط دو نفر متخصص در حوزه شایستگی و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ $\alpha = 0.84$ مورد تأیید قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از مقادیر چولگی و کشیدگی جهت بررسی نرمال بودن و آزمون t تک گروهی از طریق نرم‌افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: از مجموع ۲۵۷ نفر عضو هیئت علمی وارد شده به مطالعه، ۵۲/۱ درصد آن‌ها مرد و ۴۷/۹ درصد نیز زن بودند. یافته‌ها نشان داد که انحراف معیار ± 5.910 ، $3/38 \pm 0.5910$ ، شایستگی ارتباطی 0.6709 ، $3/08 \pm 0.6709$ ، شایستگی میان فرهنگی 0.5854 و شایستگی فکری 0.84 ± 0.5854 است و با در نظر گرفتن مقدار t در سطح $p=0.01$ ، این نتایج معنی دار بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به برخورداری اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی منتخب از شایستگی‌های لازم در عرصه تعاملات بین‌المللی، بهنظر مرسد توجه به ساز و کارهایی از قبیل، اعقاد تفاهم‌نامه‌ها همکاری با دانشگاه‌های مطرح خارجی، همچنین لحاظ کردن امتیاز بیشتر برای فعالیت‌های بین‌المللی اعضای هیئت علمی در آینه‌نامه ارتقاء می‌تواند به افزایش تعاملات بین‌المللی اعضای هیئت علمی کمک کند.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۰/۰۱/۱۵

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۰/۰۳/۰۹

کلیدواژه‌ها:

شایستگی

تعاملات بین‌المللی

بین‌المللی شدن

اعضای هیئت علمی

دانشگاه، علوم پزشکی

*نویسنده مسئول:

محسن نظرزاده زارع، استادیار، گروه

علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم

انسانی، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران

Nazarzadezare@malayeru.ac.ir

مقدمه

هدفش گسترش دامنه فعالیت‌های بین‌المللی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی است، تلقی شد (۶)، لذا بین‌المللی شدن نه تنها به معنی فرآیند ادغام ابعاد بین‌المللی و میان فرهنگی در هر یک از کارکردهای آموزشی، پژوهشی و خدماتی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی تلقی می‌شود (۷)، بلکه به عنوان ابزاری در راستای افزایش کیفیت تدریس، پژوهش و ارتقاء نقش دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در ارائه خدمات به جامعه نیز در نظر گرفته می‌شود (۸). بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها ابعاد مختلفی دارد که شامل، برنامه درسی بین‌المللی، رشد تعداد دانشجویان، پژوهشگران و اعضای هیئت

جهانی شدن به عنوان یک فرآیند ایدئولوژیک و چندوجهی که مجموعه‌ای از تغییرات فناورانه، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی را به همراه دارد (۱)، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی را با شرایط پیچیده‌ای مواجه ساخته است؛ بنابراین آن‌ها ناگزیر به انطباق سریع خود با شرایط حاکم هستند (۲). یکی از راه‌کارهای متدالو دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی برای مواجه با این تغییرات و پیچیدگی‌ها، بین‌المللی شدن است (۳). مفهوم بین‌المللی شدن به عنوان پدیده‌ای آشکار در آموزش عالی قرن ۲۱ (۴)، اولین بار در اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی مطرح شد (۵) و به عنوان یک فرآیند نهادی که

لذا شایستگی‌ها به ویژگی‌های زیربنایی یک رفتار اشاره می‌کنند (۱۷). با توجه به آن‌چه گفته شد، سوالی که به ذهن متبار می‌شود این است که یک عضو هیئت علمی برای اثربخشی بهتر در عرصه تعاملات بین‌المللی باید از چه شایستگی‌هایی برخوردار باشد؟ پاسخ به این سوال نیازمند مرور و بررسی پژوهش‌های انجام شده در سطح داخل و خارج از کشور است. با توجه به این که در این زمینه تنها پژوهش قابل ذکر در سطح کشور، پژوهش‌های انجام شده در سطح داخل و خارج از کشور است. با توجه به این که در این زمینه تنها پژوهش این جا علاوه بر این پژوهش، به ارائه برخی از پژوهش‌هایی که پیرامون شایستگی‌های اعضای هیئت علمی در سطح داخل و خارج از کشور صورت گرفته، نیز می‌پردازیم.

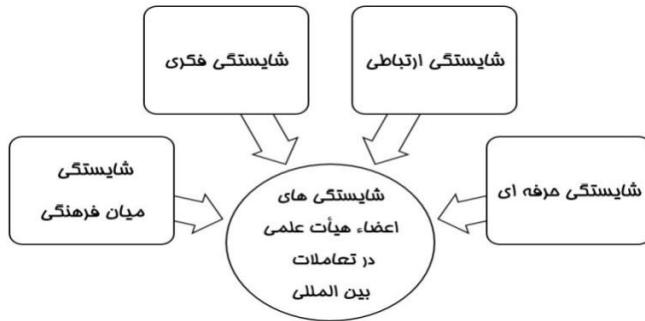
نظرزاده زارع در پژوهشی به طراحی الگوی شایستگی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها در تعاملات بین‌المللی پرداخت و به این نتیجه رسید که الگوی شایستگی اعضای هیئت علمی در تعاملات بین‌المللی شامل چهار مولفه شایستگی حرفة‌ای، ارتباطی، میان فرهنگی و فکری است (۱۸). محبت و همکاران نیز در مطالعه‌ای به این نتیجه رسیدند که شایستگی‌های اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی ایران شامل شش بعد شایستگی‌های آموزشی، پژوهشی، سازمانی، اخلاقی، فردی و حرفة‌ای است (۱۹). در سطح خارج از کشور نیز پژوهش‌های انجام شده اغلب بر روی استخراج شایستگی‌های کلی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها متمرکز بود تا این که بر روی شایستگی‌های خاص آن‌ها در عرصه تعاملات بین‌المللی متمرکز باشد. به عنوان نمونه، شانکار و همکاران (Shankar et al.) در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که چارچوب شایستگی اعضای هیئت علمی شامل باورها و ویژگی‌هایی است که یک فرد باید از آن‌ها برخوردار باشد تا عملکرد موفقیت‌آمیزی در پیشرفت حرفة‌ای خود داشته باشد. برخی از این ویژگی‌ها شامل برنامه‌ریزی و بکارگیری تجارب یادگیری مناسب و درگیر شدن در فعالیت‌های پژوهشی بود (۲۰). همچنین، میلنر و همکاران (Milner et al.) مدلی برای شایستگی‌های سازمانی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی در آمریکا ارائه دادند که شامل چهار مولفه شایستگی اجتماعی، شناختی، عملکردی و فرا شایستگی بود (۲۱). مرور نظام‌مند پژوهش‌های انجام شده نشان داد که اعضای هیئت علمی می‌باشند در کنار برخورداری از یکسری شایستگی‌های عمومی برای تحقق کارکردهای آموزشی، پژوهشی و خدماتی خود باید از شایستگی‌های ویژه‌ای برای حضور در عرصه تعاملات بین‌المللی نیز برخوردار باشند؛

علمی بین‌المللی و تعاملات مستمر با دانشگاه‌ها و موسسات خارج از یک کشور است (۹، ۴). همان‌طور که گفته شده یکی از ابعاد بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها، تعاملات بین‌المللی است. امروزه تعاملات بین‌المللی دانشگاه‌ها در اشکال مختلف گسترش یافته است. این تعاملات طیف وسیعی از فعالیت‌ها را در برمی‌گیرد که از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به تعاملات اعضای هیئت علمی، اشاره کرد (۱۰). الینگبوی (Ellingboe) به نقل از بتی (Beatty) (معتقد است که تعاملات اعضای هیئت علمی در هر یک از فعالیت‌های بین‌المللی، یکی از مولفه‌های مهم برای بین‌المللی شدن به شمار می‌رود (۱۱)؛ لذا بین‌المللی شدن بدون تعاملات بین‌المللی اعضای هیئت علمی، غیرقابل تصور است.

از سوی دیگر، بسیاری از مدیران و رهبران دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی براین باورند که اعضای هیئت علمی در واقع کلیدی برای موفقیت در عرصه بین‌المللی بهشمار می‌روند؛ چراکه آن‌ها هدایت‌کننده آموزش و پژوهش در هر موسسه آموزش عالی، شکل‌دهنده و ارائه‌دهنده برنامه درسی و مجری رسالت‌های پژوهشی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی هستند (۱۲)؛ به همین دلیل است که در کتاب توجه به اهمیت نقش اعضای هیئت علمی در محیط آکادمیک، توجه به نقش آن‌ها در موفقیت یک دانشگاه در عرصه بین‌المللی نیز حائز اهمیت است (۱۳). لازمه داشتن تعامل در سطح بین‌المللی، برخورداری از شایستگی‌های لازم در این زمینه است، لذا یک عضو هیئت علمی می‌باشد از شایستگی لازم در عرصه بین‌المللی برخوردار باشد (۱۴)؛ اما مقصود از شایستگی چیست؟ شایستگی بیان‌گر نوعی از ویژگی‌های فردی است که می‌تواند عملکرد برتر را از عملکرد معمولی در موقعیت‌های شغلی و سازمانی خاص، متمایز نماید (۱۵). بویاتزیس (Boyzatis)، شایستگی را به عنوان «یک قابلیت یا توانایی که از مجموعه‌ای از رفتارهای مرتبط اما متفاوت که حول یک سازه اساسی سازمان یافته‌اند»، تعریف کرده است (۱۶). چان و همکاران (Chan et al.) معتقدند که اصطلاح صلاحیت (Competency) و شایستگی (Competence) به جای هم استفاده می‌شوند که ممکن است باعث ایجاد نوعی سردرگمی شود و به گفته آنان، در تعریف این اصطلاحات باید تمایز قائل شد. صلاحیت به جنبه‌هایی از شغل که یک فرد می‌تواند انجام دهد، اشاره دارد، ولی شایستگی به رفتارهایی که یک فرد برای انجام اثربخش‌تر وظیفه‌اش نیاز به نشان دادن آن دارد، گفته می‌شود، مانند حساسیت نسبت به انجام وظیفه.

میزان شایستگی هر یک از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی منتخب بکار بردیم. دلیل استفاده از این الگو، بومی بودن آن و تناسب بیشتر آن با موضوع پژوهش (تعاملات بین‌المللی) بود.

بنابراین با توجه به این‌که، در پژوهش حاضر ما بدنبال ارزیابی شایستگی‌های اعضای هیئت علمی در بستر تعاملات بین‌المللی بودیم؛ لذا الگوی مفهومی زیر (شکل ۱) که برگرفته از الگوی شایستگی‌های اعضای هیئت علمی در تعاملات بین‌المللی در پژوهش نظرزاده زارع است (۱۸) را برای ارزیابی بین‌المللی در پژوهش نظرزاده زارع انتخاب کردیم.

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش

خوشه شمال (دانشگاه تهران)، خوشه جنوب (دانشگاه شیراز)، خوشه شرق (دانشگاه فردوسی مشهد)؛ خوشه غرب (دانشگاه تبریز) و خوشه مرکز (دانشگاه اصفهان) انتخاب شدند. سپس از مجموع ۵۴۸۲ عضو هیئت علمی دانشگاه‌های مذکور که براساس سامانه علم‌سنجی دانشگاه‌های علوم پزشکی وزارت بهداشت به دست آمد، تعداد ۳۵۹ نمونه به شیوه طبقه‌بندی‌نسبتی و با استفاده از فرمول کوکران انتخاب گردید. در جدول شماره یک حجم جامعه و نمونه انتخابی به تفکیک در هر یک از دانشگاه‌های مذکور نشان داده شده است. لازم به ذکر است، با توجه به این‌که دسترسی مستقیم به اساتید هر یک از دانشگاه‌های منتخب امکان‌پذیر نبود، لذا پژوهش‌گر با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس اقدام به انتخاب اساتید مورد مطالعه کرد، بدین صورت که با مراجعت به سایت هر یک از دانشگاه‌های منتخب، اساتیدی انتخاب شدند که دارای آدرس پست الکترونیکی بودند تا از این طریق لینک پرسشنامه برای آن‌ها ارسال گردد.

با اذعان به این‌که، آگاهی از میزان برخورداری اعضای هیئت علمی از شایستگی‌های لازم در عرصه بین‌المللی برای هر یک از دانشگاه‌های علوم پزشکی به عنوان یک ضرورت به شمار می‌رود. لذا هدف اصلی پژوهش حاضر ارزیابی شایستگی‌های اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شیراز، مشهد، اصفهان و تبریز در عرصه تعاملات بین‌المللی است.

روش‌ها

با توجه به ماهیت پژوهش، روش توصیفی- پیمایشی از نوع مقطعی برای ارزیابی شایستگی‌های اعضای هیئت علمی در تعاملات بین‌المللی استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش را تمامی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی بزرگ و تراز اول کشور تشکیل داده بودند؛ که با توجه به گستردگی جامعه پژوهش، در ابتدا با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای، دانشگاه‌های علوم پزشکی بزرگ و تراز اول کشور را به پنج خوشه شمال، جنوب، مرکز، شرق و غرب تقسیم کردیم. سپس با استفاده از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی از هر یک از خوشه‌ها دانشگاه‌هایی انتخاب شد، به‌این ترتیب که از

جدول ۱: حجم جامعه و نمونه انتخابی در هر یک از دانشگاه‌های علوم پزشکی منتخب

نام دانشگاه	تعداد جامعه آماری	حجم نمونه انتخابی
تهران	۱۸۴۸	۱۲۲
مشهد	۹۰۹	۵۹
تبریز	۸۵۶	۵۶
شیراز	۹۱۷	۶۰
اصفهان	۹۵۲	۶۲
مجموع	۵۴۸۲	۳۵۹

پایایی بالای ابزار پژوهش بود. پس از اطمینان از روایی و پایایی، پژوهش‌گر اقدام به ارسال پرسشنامه به صورت الکترونیکی با استفاده از گوگل فرم (GoogleForm) برای هر یک از اعضای هیئت علمی پنج دانشگاه علوم پزشکی منتخب کرد که در نهایت پس از پیگیری‌های فراوان، تعداد ۲۵۷ پرسشنامه یعنی در مجموع ۷۱ درصد از آن‌ها توسط اعضای هیئت علمی این دانشگاه‌ها، در مدت ۴ ماه یعنی از تاریخ آبان ۹۹ تا تاریخ بهمن ۹۹ تکمیل گردید. از نظر ملاحظات اخلاقی، تمامی استادی شرکت کننده با رضایت آگاهانه در پژوهش شرکت کردند و فرآیند گردآوری داده‌ها از آن‌ها به صورت بی‌نام انجام شد، همچنین استادی از هدف انجام پژوهش و فواید انجام آن نیز آگاه بوده و از آزادی اختیار برای مشارکت و یا عدم مشارکت در پژوهش برخوردار بودند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از روش‌های آمار توصیفی (فراآنی، درصد، میانگین، ضربی چولگی و کشیدگی) و آمار استنباطی (آزمون آنک نمونه‌ای) استفاده شد. بدین صورت که پس از انجام آزمون‌های آمار توصیفی، ابتدا پیش‌فرض نرمال بودن متغیرها مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به حجم بالای نمونه آماری پژوهش، جهت بررسی نرمال بودن متغیرها از آمارهای چولگی و کشیدگی در نرم‌افزار آماری SPSSVer.16 استفاده شد. وقتی مقادیر چولگی و کشیدگی داده‌ها بین (-0.2) و $(+0.2)$ باشد، داده‌ها از توزیع نرمال برخوردار خواهند بود ($\alpha = 0.05$). بر این اساس، نتایج مشاهده شده در جدول شماره دو نشان داد که توزیع متغیرهای پژوهش در همهٔ مولفه‌های الگوی شایستگی اعضای هیئت علمی در تعاملات بین‌المللی، نرمال است.

ابزار مورداستفاده در این پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته براساس مرور متون مختلف در مورد شایستگی اعضای هیئت علمی و مطالعه نظرزاده زارع (۱۸) بود؛ براین اساس پژوهش‌گر اقدام به طراحی گویه‌های پرسشنامه، در قالب چهار مولفه‌ی شایستگی حرفه‌ای، ارتباطی، میان فرهنگی و فکری کرد. پرسشنامه مذکور شامل ۳۰ سوال بسته پاسخ در مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت و در قالب پنج بخش تنظیم شده بود که بخش اول آن شامل ویژگی‌های جمعیت شناختی نظری (جنسيت، مرتبه علمی، حوزه تخصصی، دانشگاه)، بخش دوم شامل گویه‌های مولفه شایستگی حرفه‌ای (سوال‌های ۹-۱)، بخش سوم شامل گویه‌های مولفه شایستگی ارتباطی (سوال‌های ۱۵-۱۰)، بخش چهارم شامل گویه‌های مولفه شایستگی فکری (سوال‌های ۳۰-۲۲) شامل گویه‌های مولفه شایستگی فکری (سوال‌های ۲۲-۱۶) و بخش پنجم شامل گویه‌های مولفه شایستگی فکری (سوال‌های ۱-۹) بود. پس از طراحی پرسشنامه، روایی صوری و محتواهی آن توسط دو نفر متخصص در حوزه شایستگی مورد تایید قرار گرفت؛ بدین صورت که فرم مقدماتی آن با 42% گویه طراحی شد و جهت اصلاح و تکمیل در اختیار دو نفر متخصص قرار گرفت که در نتیجه بازخوردهای مکرر، فرم نهایی پرسشنامه به 30% گویه تقلیل یافت. به منظور تعیین ضربی پایایی (اعتماد)، پس از اجرای آزمایشی آن در بین 30 نفر از جامعه مورد بررسی که به صورت تصادفی انتخاب شده بودند، ضربی آلفای کرونباخ (Cronbach Alpha Coefficient) کل پرسشنامه 0.84 به دست آمد؛ لازم به ذکر است که ضربی آلفای کرونباخ محاسبه شده برای هر یک از مولفه‌های شایستگی حرفه‌ای، ارتباطی، میان فرهنگی و فکری به ترتیب 0.83 ، 0.74 ، 0.84 ، 0.84 به دست آمده بود؛ که حاکی از

جدول ۲: بررسی نرمال بودن مولفه‌ها تشکیل‌دهنده شایستگی اعضای هیئت علمی در تعاملات بین‌المللی

متغیر	مجموع	شاخص	تعداد سوال	چولگی	کشیدگی
شاخص	شاخص	شاخص	۹	-۰/۰۹۲	۰/۱۳۳
شاخص	شاخص	شاخص	۶	۰/۲۲۴	۰/۳۱۸
شاخص	شاخص	شاخص	۶	-۰/۶۸۰	۰/۷۲۹
شاخص	شاخص	شاخص	۹	-۰/۵۰۱	۱/۹۸۵
شاخص	شاخص	شاخص	۳۰	-۱/۰۰۳	۰/۹۴۴

یافته‌ها

در این بخش در آغاز به ارائه یافته‌های توصیفی در جدول شماره سه سپس ارائه یافته‌های استنباطی پژوهش می‌پردازیم.

پس از بررسی نرمال بودن داده‌ها و با در نظر گرفتن این که به دنبال مقایسه یک گروه با یک میانگین فرضی بودیم، از آزمون آنک نمونه‌ای استفاده کردیم، چرا که ابزار پژوهش، پرسشنامه‌ای با طیف لیکرت پنج درجه‌ای بوده است، لذا مقدار میانگین فرضی استاندارد برای طیف لیکرت پنج درجه‌ای «۳» در نظر گرفته شد.

جدول ۳: توزیع فراوانی و درصد اعضای هیئت علمی مورد مطالعه بر حسب جنسیت، سن، مرتبه علمی، حوزه فعالیت و محل اخذ مدرک تحصیلی

آزمودنی	متغیر	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۱۲۴	۵۲/۱
زن		۱۲۲	۴۷/۹
۳۰-۴۰	۱۰۶		۴۱/۲
۴۱-۵۰	۷۱		۲۷/۶
۵۱-۶۰	۷۳		۲۸/۴
۶۱-۷۰	۷		۲۷/۷
استادیار	۱۶۴		۶۳/۸
دانشیار	۵۳		۲۰/۶
استاد تمام	۴۰		۱۵/۶
پژوهشکی	۶۸		۲۶/۵
داروسازی	۲۸		۱۰/۹
پیراپژوهشکی	۴۳		۱۶/۷
دندانپژوهشکی	۳۷		۱۴/۴
سایر حوزه‌ها	۸۰		۳۱/۵
ایران	۲۲۰		۸۵/۶
خارج از ایران	۳۷		۱۴/۴
محل اخذ مدرک تحصیلی			

*آموزش پزشکی، پرستاری، بهداشت محیط، بهداشت حرفه‌ای

برخوردار است. در مولفه میان فرهنگی گویه ۱۸ با میانگین ۴/۱۶۳ از بیشترین میانگین و گویه ۱۷ با میانگین ۳/۱۴۴ از کمترین میانگین در بین سایر گویه‌های این مولفه برخوردار است و درنهایت در مولفه فکری گویه ۲۴ با میانگین ۳/۹۴۵ از بیشترین میانگین و گویه ۲۵ با میانگین ۳/۴۰۰ از کمترین میانگین در بین سایر گویه‌های این مولفه برخوردار است.

همان‌طور که در جدول شماره چهار مشاهده می‌گردد، گویه ۹ با میانگین ۳/۶۶۹ از بیشترین میانگین و گویه ۳ با میانگین ۲/۸۸۳ از کمترین میانگین در بین سایر گویه‌های مولفه حرفه‌ای برخوردار است. همچنین در مولفه ارتباطی گویه ۱۵ با میانگین ۳/۵۲۱ از بیشترین میانگین و گویه ۱۴ با میانگین ۲/۵۴ از کمترین میانگین در بین سایر گویه‌های این مولفه

جدول ۴: میانگین و انحراف معیار گویه‌های مربوط به هر یک از مولفه‌های شایستگی اعضای هیئت علمی

ردیف	گویه‌ها	مولفه‌ها	تعداد	انحراف معیار $\pm$ میانگین
۱	برخورداری از توانایی علمی لازم برای پیوند زدن داشت خود با دانش جهانی (دانش به روز) در راستای شناخت و حل یک مساله پیچیده		۲۵۷	۳/۳۸۹±۰/۹۲۰۸
۲	برخورداری از ظرفیت و داشت کافی در دو یا چند رشته تخصصی، برای شناخت و حل یک مساله پیچیده.		۲۵۷	۳/۱۰۰±۰/۸۴۶۰
۳	برخورداری از آگاهی لازم نسبت به رشته‌های مختلف برای ایجاد مقاهمی، نظریات، نوآوری‌ها و روش‌های جدید در راستای حل مسائل پیچیده.		۲۵۷	۲/۸۸۳±۰/۸۷۶۱
۴	برخورداری از مهارت صحبت کردن و شنیداری در یک زبان بین‌المللی (انگلیسی و)		۲۵۷	۳/۲۳۳±۰/۸۶۶۰
۵	برخورداری از مهارت خواندن و نوشت به یک زبان بین‌المللی (انگلیسی و)		۲۵۷	۳/۶۶۵±۰/۷۹۸۴
۶	آشنایی با انواع روش‌های پژوهش در سطح بین‌المللی و در حوزه تخصصی خود		۲۵۷	۳/۶۳۴±۰/۸۱۸۷
۷	برخورداری از مهارت و توانایی لازم برای مدیریت و کنترل پژوهه‌های پژوهشی بین‌المللی (برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، تقسیم‌کار و وظایف و (...))		۲۵۷	۳/۴۴۵±۰/۹۱۱۳
۸	برخورداری از مهارت و توانایی کافی برای نگارش یک مقاله بین‌المللی یا یک کتاب بین‌المللی، در حوزه تخصصی خود		۲۵۷	۳/۶۰۳±۰/۸۸۲۸
۹	برخورداری از مهارت و توانایی کافی برای انجام کار گروهی		۲۵۷	۳/۶۶۹±۰/۱۰۴۰
۱۰	داشتن انگیزه فردی برای شکل‌گیری تعامل علمی بین‌المللی		۲۵۷	۲/۹۱۴±۰/۰۰۴۱۳
۱۱	استفاده از مهارت‌های ارتقای غیرکلامی از قبیل (شارات بدنی یا بادی لنگویج) در ارتباط با همتایان علمی خود		۲۵۷	۳/۶۰۶±۰/۹۳۹۳
۱۲	برخورداری از مهارت لازم برای ایجاد و حفظ شبکه ارتباطی که همکاران علمی و حرفه‌ای خود		۲۵۷	۲/۹۷۲±۰/۹۲۰۲
۱۳	برخورداری از مهارت لازم برای ارائه و انتقال جذاب ایده‌های خود به همتایان علمی خود در راستای ایجاد فرصت‌های همکاری		۲۵۷	۳/۴۷۸±۰/۹۸۰۵
۱۴	توجه به رعایت زمان‌بندی در انجام مذاکره با همتایان علمی خود		۲۵۷	۲/۵۴۴±۰/۹۵۹۶
۱۵	آشنایی با اصول و فونون مذکوره بین‌المللی		۲۵۷	۳/۵۲۱±۰/۸۶۶۳
۱۶	آگاهی نسبت به ارزش‌ها و آداب و رسوم فرهنگ خود		۲۵۷	۳/۹۰۲±۰/۸۴۹۱
۱۷	پرهیز از تعصب کوکوراه و متخصصانه نسبت به فرهنگ خود		۲۵۷	۳/۱۴۴±۰/۹۲۶۳
۱۸	آگاهی نسبت به فرهنگ عمومی بین‌المللی (فرهنگ صحبت کردن و رفتار کردن در جلسات بین‌المللی و...)		۲۵۷	۴/۱۶۳±۰/۷۶۸۳
۱۹	احترام برای ارزش‌ها و آداب و رسوم موجود در فرهنگ مقابل		۲۵۷	۴/۱۴۴±۰/۷۳۳۳
۲۰	برخورداری از هرگونه پیش‌داوری قومی، مذهبی و فرهنگی نسبت به فرهنگ‌های دیگر		۲۵۷	۴/۰۳۱±۰/۷۴۴۱
۲۱	برخورداری از توانایی ساخت فرهنگی (حل و برباری نسبت به فرهنگ‌های مختلف)		۲۵۷	۳/۶۶۹±۰/۷۱۵۰
۲۲	آگاهی نسبت به نقاط قوت و ضعف، خصوصیات و هیجانات خود (استرس، ترس، خشم، شادی و...)		۲۵۷	۳/۶۷۷±۰/۶۶۷۸
۲۳	داشتن آگاهی نسبت به ظرفیت یادگیری خود		۲۵۷	۳/۷۱۲±۰/۷۴۶۵
۲۴	برخورداری از توانایی لازم برای کنترل رفتارهای خود (خشم و... و هدایت احساسات و هیجانات خود		۲۵۷	۳/۹۴۵±۰/۷۱۵۹
۲۵	برخورداری از روحیه انتقادپذیری نسبت به خود		۲۵۷	۳/۴۰۰±۰/۷۱۷۳
۲۶	برخورداری از توانایی دگراندیشه (بذریش اندیشه صحیح همتای علمی خود)		۲۵۷	۳/۴۴۷±۰/۷۵۹۱
۲۷	برخورداری از توانایی لازم در تجزیه و تحلیل، شناخت عنانصر تشکیل‌دهنده‌ی مسائل و روابط بین آنها		۲۵۷	۳/۴۳۹±۰/۷۵۸۵
۲۸	برخورداری از توانایی لازم برای تولید ایده‌های جالب و جذاب (خلاصه)		۲۵۷	۳/۴۴۲±۰/۷۵۸۸
۲۹	برخورداری از توانایی لازم در به کارگیری ایده‌های جالب و جذاب (نوآوری)		۲۵۷	۳/۶۳۸±۰/۸۵۵۴
۳۰	برخورداری از توانایی لازم در حل مسائل به صورت خلاقانه		۲۵۷	۳/۷۹۲±۰/۷۰۷۳

شاپیستگی و نمره کل وضعیت مورد بررسی، بیشتر از حد متوسط است و با در نظر گرفتن مقدار t در سطح $p=0.01$ ($p<0.001$)، این نتایج معنادار هست. از این‌رو، می‌توان نتیجه گرفت اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شیراز، اصفهان، مشهد و تبریز از نظر برخورداری از شایستگی حرفه‌ای، مشهد و تبریز از نظر برخورداری از شایستگی ارتباطی، شایستگی میان فرهنگی و شایستگی فکری در عرصه تعاملات بین‌المللی، بالاتر از حد متوسط قرار دارند.

جدول ۵: بررسی وضعیت مولفه‌های شایستگی اعضای هیئت علمی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور

مولفه	تعداد	میانگین تجربی	انحراف استاندارد	مقدار t	درجه آزادی	سطح معنای داری
شاپیستگی حرفه‌ای	۲۵۷	۰/۵۹۱	۱۰/۳۶۳	۲۵۶	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
شاپیستگی ارتباطی	۲۵۷	۰/۶۷۰۹	۱/۹۸۳	۲۵۶	۰/۰۴۸	۰/۰۰۰
شاپیستگی میان فرهنگی	۲۵۷	۰/۵۸۵۴	۲۳/۰۶۶	۲۵۶	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
شاپیستگی فکری	۲۵۷	۰/۵۰۵۸	۱۹/۳۶۰	۲۵۶	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
مجموع	۲۵۷	۰/۴۹۷۳	۱۵/۴۶۵	۲۵۶	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰

میان رشته‌ای و فرا رشته‌ای به عنوان یکی از مولفه‌های شایستگی حرفه‌ای برای هر عضو هیئت علمی در عرصه بین‌المللی به شمار می‌رود؛ چرا که ما در دنیا ای از تغییر و تحولات زندگی می‌کنیم؛ که زندگی ما را تحت تاثیر خود قرار داده است، این تحولات خود مسبب مسائل و چالش‌های نیز شده است که باعث شده جامعه دانشگاهی بالاخص اعضای هیئت علمی در راستای حل آن‌ها وارد عرصه شوند. بدون شک مشارکت فعال‌تر در راستای رفع این چالش‌ها نیازمند حرکت اعضای هیئت علمی از دانش رشته‌ای به سمت دانش میان رشته‌ای و فرا رشته‌ای است. با نگاهی به برخی از مسائل و چالش‌های جهان معاصر از جمله، پاندمی کووید ۱۹، بحران گرم شدن زمین، بحران آب، امنیت و گرسنگی در جهان، متوجه خواهیم شد که با آینده بسیار پیچیده‌ای مواجه خواهیم بود که نیازمند ترکیب و ادغام بین‌هایی از چندین رشته به عنوان یک راه کار پژوهشی برای پاسخ به چالش‌های مذکور است (۲۳). علاوه بر این، برخورداری از مهارت زبان بین‌المللی نیز به عنوان یکی دیگر از مولفه‌های مهم شایستگی حرفه‌ای برای هر عضو هیئت علمی در عرصه بین‌المللی ضروری هست؛ به طوری که محبت و همکاران معتقدند که تسلط و کاربرد صحیح زبان انگلیسی به عنوان زبان علم برای یک عضو هیئت علمی در عرصه‌های مختلف آموزشی، پژوهشی و تعاملات بین‌المللی یکی از شایستگی‌های ضروری در آموزش عالی محسوب می‌شود (۱۹). فراستخواه نیز آشنایی

براساس نتایج جدول شماره پنج، میانگین امتیاز تخصیص داده شده از سوی مشارکت‌کنندگان در پژوهش به مولفه شایستگی حرفه‌ای (۳/۳۸)، شایستگی ارتباطی (۳/۰۸)، شایستگی میان فرهنگی (۳/۸۴)، شایستگی فکری (۳/۶۱) و برای کل وضعیت موجود (۳/۴۷) بود. با توجه به این‌که، میانگین‌ها در همه مولفه‌های شایستگی اعضای هیئت علمی در تعاملات بین‌المللی از میانگین نظری بیشتر است، می‌توان گفت؛ از دیدگاه مشارکت‌کنندگان در پژوهش، امتیاز همه مولفه‌های

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به دنبال این بود که با اتخاذ رویکرد کمی مبتنی بر روش پیمایشی، به ارزیابی شایستگی‌های اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شیراز، اصفهان و تبریز در تعاملات بین‌المللی بپردازد. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر حاکی از آن بود که اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی منتخب از شایستگی‌های حرفه‌ای، ارتباطی، میان فرهنگی و فکری لازم برای حضور در عرصه تعاملات بین‌المللی برخوردار هستند، در ادامه پیرامون هر یک از یافته‌های پژوهش به تفصیل صحبت شده است.

در ارتباط با مولفه شایستگی حرفه‌ای با توجه به این‌که میانگین تجربی این مولفه بیشتر از میانگین فرضی بود، یافته‌ها بیانگر آن بود که اعضای هیئت علمی مورد بررسی از شایستگی‌های حرفه‌ای لازم در عرصه تعاملات بین‌المللی برخوردارند. در تبیین این یافته می‌توان گفت، با توجه به این‌که اعضای هیئت علمی مشارکت‌کننده در این پژوهش از دانشگاه‌های بزرگ و تراز اول کشور بودند و این دانشگاه‌ها نیز جزو دانشگاه‌های برتر کشور در حوزه‌های علوم پزشکی در سطح بین‌المللی محسوب می‌شوند، لذا برخورداری اعضای هیئت علمی آن‌ها از شایستگی‌های حرفه‌ای از قبیل، دانش میان رشته‌ای، برخورداری از مهارت زبان بین‌المللی، مهارت پژوهش و پژوهش‌گری امری بدیهی است. برخورداری از دانش

قبلی اکثر ارتباطات و تعاملات در سطح فردی، گروهی و دانشکده‌ای مطرح بوده است. لذا انگیزه افراد برای داشتن تعامل و ارتباطات در سطح داخلی و خارجی با یکدیگر متفاوت است. مسلماً عضو هیئت علمی برای شناخت و کسب اعتبار بین‌المللی تمایل بیشتر به تعاملات بین‌المللی در مقایسه با تعاملات سازمانی دارد، لذا تلاش مضاعفی نیز برای برخورداری از مهارت‌های لازم در مولفه شایستگی ارتباطی دارد. برخورداری یک عضو هیئت علمی از انگیزه فردی لازم برای ایجاد تعاملات بین‌المللی در کنار داشتن مهارت‌های ارتباطی اثربخش و فنون مذکوره به عنوان بخشی دیگر از مولفه‌های شایستگی ارتباطی در عرصه تعاملات بین‌المللی به شمار می‌رود. در این خصوص جاودانی و همکاران توانایی برقراری ارتباط و همکاری با موسسات علمی-آموزشی و پژوهشی خارجی و مهارت برقراری ارتباطی و تعامل سازنده با همتایان علمی را به عنوان مهارت‌های ارتباطی اعضای هیئت علمی بر شمردند (۲۸). حمیدی و براتی، میلنر و همکاران (Milner et al.) نیز به مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های میان فردی به عنوان مولفه‌های شایستگی اعضای هیئت علمی اشاره داشتند (۲۱، ۲۷). بر این اساس، گام نخست برای برخورداری از شایستگی ارتباطی، توسعه ذهنیت جهانی (Global Mindset) در اعضای هیئت علمی است، ذهنیت جهانی اشاره به پذیرا بودن فرهنگ‌های دیگر است. ذهنیت جهانی پایه و اساس شایستگی ارتباط جهانی است. یک ذهنیت جهانی به خوبی افراد را برای پیش‌بینی و نیل به سوی جامعه بین‌المللی و متعاقب آن بکارگیری مهارت‌های ارتباط بین فرهنگی مناسب و اثربخش توانمند می‌سازد (۲۹). در کنار برخورداری از ذهنیت جهانی، یک عضو هیئت علمی باید از مهارت‌های ارتباطی اثربخش نظیر توانایی خوب شنیدن، خوب صحبت کردن در ارتباطات بین‌المللی برخوردار باشد؛ علاوه بر این، در راستای دستیابی به فرصت‌های لازم برای ایجاد ارتباط و تعامل در سطح بین‌المللی یک عضو هیئت علمی می‌بایست از مهارت لازم در مذکوره نیز برخوردار باشد، به سخن دیگر او باید با فنون مذکوره بالاخص در سطح بین‌المللی آشنایی داشته باشد.

در ارتباط با مولفه شایستگی میان فرهنگی، با توجه به این‌که میانگین تجربی این مولفه بیشتر از میانگین فرضی بود، یافته‌ها بیان‌گر آن بود که اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شیراز، اصفهان، مشهد و تبریز از شایستگی‌های مهارت‌های ارتباطی ضعیف اعضای هیئت علمی در دانشگاه‌های علوم پزشکی را یکی از نگرانی‌های اصلی در سیستم آموزش پزشکی بر شمردند (۲۶، ۲۷). ولی نتایج این بخش از پژوهش حاضر حاکی از مطلوب بودن این شایستگی در اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی مورد بررسی داشت. در تبیین این یافته می‌توان گفت، تفاوت معنی‌دار بین یافته‌های این بخش از پژوهش با یافته‌های جهانی‌بازی، حمیدی و براتی به دلیل این است که آن‌ها تعاملات و ارتباطات را فقط در سطح درون‌دانشگاهی مورد مطالعه قرار داده بودند، در حالی که در پژوهش حاضر ارتباطات و تعاملات در سطح بین‌المللی مورد مطالعه قرار گرفته است، لذا بالا بودن میانگین این مولفه بیان‌گر تمایل بیشتر اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های مورد بررسی برای داشتن تعاملات در سطح بین‌المللی و متعاقب آن برخورداری بیشتر آن‌ها از مهارت‌های لازم برای این مهم است، این در حالی است که در پژوهش‌های

اعضای هیئت علمی با یک‌زبان بین‌المللی را به عنوان یکی از الزامات آموزشی برای بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها بر شمرد (۲۴). برخورداری از مهارت‌های پژوهش و پژوهش‌گری نیز یکی دیگر از مولفه‌های شایستگی حرفه‌ای برای هر عضو هیئت علمی در عرصه بین‌المللی به شمار می‌رود. در این خصوص شانکار و همکاران (Shankar et al.) معتقدند که کار اعضای هیئت علمی چند بعدی است و آن‌ها ملزم به ایجاد یک توازن بین آموزش، پژوهش و خدمات هستند. اهمیت توجه به امر پژوهش در کنار آموزش و خدمات این فرصت را برای اعضای هیئت علمی فراهم می‌آورد که ارزش خود را در امر پژوهش نیز به منصه ظهور بگذارند و این باعث افزایش فرصت‌های همکاری و تعامل برای آن‌ها می‌شود (۲۰)؛ چرا که اغلب تعاملات یک عضو هیئت علمی در عرصه پژوهشی اتفاق می‌افتد. پژوهش‌های مختلفی پژوهش‌های ارزوهای و درگیر شدن در فعالیت‌های پژوهشی به عنوان یکی از مولفه‌های شایستگی اعضای هیئت علمی اشاره داشتند (۲۴، ۲۵).

در ارتباط با مولفه شایستگی ارتباطی، با توجه به این‌که میانگین تجربی این مولفه بیشتر از میانگین فرضی بود، یافته‌ها بیان‌گر آن بود که اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شیراز، اصفهان، مشهد و تبریز از شایستگی‌های ارتباطی لازم در عرصه تعاملات بین‌المللی برخوردارند. با وجود این که جهانی‌بازی همچنین حمیدی و براتی در مطالعات خود مهارت‌های ارتباطی ضعیف اعضای هیئت علمی در دانشگاه‌های علوم پزشکی را یکی از نگرانی‌های اصلی در سیستم آموزش پزشکی بر شمردند (۲۶، ۲۷)، ولی نتایج این بخش از پژوهش حاضر حاکی از مطلوب بودن این شایستگی در اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی مورد بررسی داشت. در تبیین این یافته می‌توان گفت، تفاوت معنی‌دار بین یافته‌های این بخش از پژوهش با یافته‌های جهانی‌بازی، حمیدی و براتی به دلیل این است که آن‌ها تعاملات و ارتباطات را فقط در سطح درون‌دانشگاهی مورد مطالعه قرار داده بودند، در حالی که در پژوهش حاضر ارتباطات و تعاملات در سطح بین‌المللی مورد مطالعه قرار گرفته است، لذا بالا بودن میانگین این مولفه بیان‌گر تمایل بیشتر اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های مورد بررسی برای داشتن تعاملات در سطح بین‌المللی و متعاقب آن برخورداری بیشتر آن‌ها از مهارت‌های لازم برای این مهم است، این در حالی است که در پژوهش‌های

پنج مولفه شامل تفکر تحلیلی، تفکر انتقادی، تفکر ترکیبی، تفکر خلاق و تفکر حل مساله تشکیل شده است (۳۲). لذا یک عضو هیئت علمی برای برخورداری از شایستگی فکری در عرصه بین‌المللی در گام اول نیازمند خودآگاهی نسبت به توانایی‌ها و قابلیت‌ها، ضعف‌ها و سایر ویژگی‌های رفتاری خود و توانایی لازم در خود تنظیمی است. علاوه براین، برخورداری از توانایی تفکر انتقادی نیز به عنوان یکی دیگر از ویژگی‌های شایستگی فکری برای یک عضو هیئت علمی در عرصه بین‌المللی ضروری است؛ چرا که در عرصه بین‌المللی افرادی از فرهنگ‌ها و بسترها محیطی مختلف حضور دارند و عدم برخورداری از توانایی تفکر انتقادی ممکن است منجر به سوگیری نسبت به افراد مختلف و ایجاد تنفس‌هایی شود. از سوی دیگر، اعضای هیئت علمی در عرصه بین‌المللی باید از توانایی تحلیلی لازم برای تجزیه و تحلیل نظاممند مسائل و مشکلات برخوردار باشند، چرا که، مسائل و مشکلات جامعه امروز اغلب فراملی هستند و نیازمند تشریک مساعی جامعه علمی بین‌المللی دارند؛ و در این بین توانایی لازم در تجزیه و تحلیل صحیح مسائل و مشکلات در راستای پیدا کردن راه حل‌های مطلوب یکی از ملزمات لازم برای اعضای هیئت علمی در عرصه بین‌المللی محسوب می‌شود. در کنار برخورداری از توانایی تفکر انتقادی و تحلیلی، برخورداری از تفکر خلاق نیز به عنوان یکی دیگر از مولفه‌های شایستگی فکری برای هر عضو هیئت علمی در عرصه بین‌المللی به شمار می‌رود. یک عضو هیئت علمی باید از مهارت لازم در به کارگیری توانایی ذهنی خود در راستای تولید ایده‌های خلاقانه برخوردار باشد؛ بدون تردید تولید ایده‌های خلاقانه می‌تواند فرصت‌های بیشتری را برای یک عضو هیئت علمی در راستای ایجاد تعامل بین‌المللی فراهم کند. در این خصوص، حاتمی و همکاران، پفیانکو (Pefianco) نیز در مطالعات خود تفکر خلاق، انتقادی و تحلیلی را به عنوان یکی از شایستگی‌های مهم اعضای هیئت علمی برشمرده بودند (۳۳، ۳۴). همچنین ماشین‌چی و همکاران نیز در مطالعه خود مهارت حل مساله و مدیریت بر خود را به عنوان دو تا از مهم‌ترین شاخص‌های بعد مهارتی و فردی اضافی هیئت علمی که از بیشترین اولویت برخوردار هستند، مطرح کردند (۳۵). در جمع‌بندی کلی می‌توان گفت که با توجه به این که اغلب دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور تمایل به سمت و سوی بین‌المللی شدن دارند؛ لذا برخورداری اضافی هیئت علمی این دانشگاه‌ها از شایستگی‌های لازم در عرصه بین‌المللی ضروری

برخوردارند. در تبیین این یافته می‌توان گفت، با توجه به این که دانشگاه‌های مذکور دارای دانشجویان بین‌المللی بوده و از طرفی از بستر بین‌المللی لازم نیز برخوردار هستند، لذا اعضای هیئت علمی این دانشگاه‌ها نیز به دلیل داشتن تعاملات با دانشجویان خارجی و همکاران بین‌المللی از شایستگی‌های میان فرهنگی از قبیل احترام فرهنگی، خودآگاهی فرهنگی، ذهنیت بین‌المللی برخوردار هستند. ایتانی (Itani) معتقد است که شایستگی میان فرهنگی برای اعضای هیئت علمی در سطح ملی و فراملی به عنوان یک ضرورت به شمار می‌رود (۳۰). شایستگی میان فرهنگی در عرصه بین‌المللی، نیازمند برخورداری هر عضو هیئت علمی از خودآگاهی فرهنگی نسبت به ویژگی‌ها، آداب و رسوم، فرهنگ‌ها و ارزش‌های حاکم بر کشور خود، برخورداری وی از شناخت فرهنگی نسبت به افراد و کشورهایی که قصد تعامل با آن را دارد و در نهایت توانایی احترام فرهنگی در راستای احترام گذاشتن به نژادها، جنسیت‌ها، قومیت‌ها و مذاهب مختلف است؛ و یکی از عواملی که می‌تواند به شکل‌گیری احترام فرهنگی در اعضای هیئت علمی کمک کند، برخورداری آن‌ها از ذهنیت بین‌المللی است؛ که این ذهنیت نیز مستلزم کسب تجارب بین‌المللی از سوی اعضای هیئت علمی است. در این خصوص، بنت (Bennet) نیز در مطالعات خود شایستگی میان فرهنگی را به عنوان یکی از شایستگی‌های مهم اضافی هیئت علمی برشمرده بود (۳۱).

در ارتباط با مولفه شایستگی فکری، با توجه به این که میانگین تجربی این مولفه بیشتر از میانگین فرضی بود، یافته‌ها بیانگر آن بود که اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شیراز، اصفهان، مشهد و تبریز از شایستگی‌های فکری لازم در عرصه تعاملات بین‌المللی برخوردارند. در تبیین این یافته می‌توان گفت، با توجه به ماهیت رشته‌های علوم پزشکی در مقایسه با سایر رشته‌ها و میزان تعاملات بالای این دانشگاه‌ها با سایر دانشگاه‌های بین‌المللی در سطح فردی و دانشگاهی، برخورداری اضافی هیئت علمی این دانشگاه‌ها از شایستگی‌های فکری از قبیل، تفکر خلاق، انتقادی و تحلیلی و نیز داشتن خودآگاهی و توانایی خود تنظیمی بدیهی بمنظور می‌رسد. شایستگی فکری به عنوان یکی دیگر از مجموع شایستگی‌های لازم برای یک عضو هیئت علمی در عرصه بین‌المللی می‌تواند شامل خودآگاهی، خود تنظیمی، تفکر انتقادی، تحلیلی و خلاق باشد. در این خصوص، پانتورات و همکاران (Punturat et al.) معتقدند که مهارت‌های فکری از

پیشنهاد می‌گردد که پژوهش‌های جامع‌تری با تعداد نمونه بیش‌تر که معرف تمامی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور باشد، اجرا گردد. محدودیت دوم مربوط به خود گزارشی بودن ابزار سنجش شایستگی در این پژوهش بود که ممکن است نتایج را تحت تاثیر قرار دهد، لذا با توجه به این که سنجش شایستگی فقط به صورت خود گزارشی و یا خود ارزیابی نمی‌تواند خیلی واقعی باشد، لذا پیشنهاد می‌شود که در مطالعات آتی از روش‌های دیگر مانند ارزشیابی‌های ۳۶۰ درجه برای سنجش شایستگی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در تعاملات بین‌المللی استفاده شود.

قدرتانی

این پژوهش با حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه ملایر و به عنوان بخشی از طرح تصویب شده در این دانشگاه با شماره نامه ۱۴۰۰/۰۲/۲۶ مورخ ۸۴/۹-۸۴۴ IR.MALYERU.REC.1400.005 اساتید بزرگوار دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شیراز، اصفهان، مشهد و تبریز که با دقت نظر و شکیبایی در تکمیل پرسشنامه ما را یاری کردن کمال تشکر و قدردانی را دارم.

است، اما نکته‌ای که باید در این ارتباط مدنظر قرار گیرد، این است که تنها برخورداری عضو هیئت علمی از شایستگی‌های لازم برای داشتن تعاملات بین‌المللی کافی نیست؛ چرا که داشتن این شایستگی‌ها برای ورود به عرصه بین‌المللی شرط لازم، ولی کافی نیست؛ لذا برای این که یک عضو هیئت علمی بتواند به نحو شایسته و بایسته‌ای از این شایستگی‌ها استفاده کند، لازم است که نهاد دانشگاه نیز ساز و کارهایی را برای حمایت از این امر در نظر بگیرد. یکی از این ساز و کارها انعقاد قرار داد و یا تفاهم‌نامه‌های همکاری با دانشگاه‌های مطرح خارجی در راستای ایجاد فرصت تعامل بیش‌تر برای اعضای هیئت علمی است. علاوه بر این لحاظ کردن امتیاز بیشتر برای فعالیت‌های بین‌المللی اعضای هیئت علمی در آینه ترقیع و ارتقاء نیز یکی دیگر از ساز و کارهای دانشگاه‌ها برای کمک به افزایش تعاملات بین‌المللی اعضای هیئت علمی است.

پژوهش حاضر دارای محدودیت‌هایی بود که می‌بایست برای تفسیر بهتر یافته‌ها مورد توجه قرار گیرند. نخستین محدودیت این پژوهش، نمونه پژوهش بود که با توجه به گستردگی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، تنها تعدادی از دانشگاه‌های تراز اول انتخاب شدند، بنابراین ممکن است که قابلیت تعمیم به سایر دانشگاه‌های کشور را نداشته باشد، لذا

References

1. Litz D. Globalization and the Changing Face of Educational Leadership: Current Trends and Emerging Dilemmas. International Education Studies 2011; 4 (1): 47- 61. [DOI: 10. 5539/ ies. v4n3p47]
2. Larkin AM. Internationalizing Canadian higher education through north- south partnerships: a critical case study of policy enactment and programming practices in Tanzania [dissertation] University of Western Ontario: Ontario, Canada; 2015.
3. Nyangau JZ. Motivations of faculty engagement in internationalization: An agenda for future research. Forum for International Research in Education 2018; 4 (3): 7- 32. [DOI: 10. 32865/ fire2018431]
4. Wang R, BrckaLorenz A. A Comparison of International Students' Engagement and Faculty Perceptions of International Student Engagement. American Educational Research Conference; 2017 April; San Antonio, TX, USA: 2017.
5. Nekhoroshkov V, Kobeleva A, Komkova E, Krutko E. Internationalization of Higher Education in Russia: A Case Study of Siberian Transport University. Advances in Social Science, Education and Humanities Research 2019; 333 (1); 500- 505. [DOI: 10. 2991/ hssnpp- 19. 2019. 94]
6. Sa MJ, Serpa S. Cultural Dimension in Internationalization of the Curriculum in Higher Education. Education Sciences 2020; 10 (12): 1- 11. [DOI: 10. 3390/ educsci10120375]
7. Knight J. Internationalization Remodeled: Definition, Approaches, and Rationales. Journal of Studies in International Education 2004; 8 (1): 5- 31. [DOI: 10. 1177/ 1028315303260832]

8. OECD. Internationalization of higher education in Italy, in Supporting Entrepreneurship and Innovation in Higher Education in Italy. Paris. OECD Publishing; 2019.
9. Altbach P, Knight J. The Internationalization of Higher Education: Motivations and Realities. *Journal of Studies in International Education* 2007; (11): 290- 305. [DOI: 10. 1177/ 1028315307303542]
10. Reif R. MIT's approach to international engagement. *MIT Faculty Newsletter* 2011; 23 (3): 8- 16. [DOI: 10. 1007/ BF03360046]
11. Beatty M. Factors influencing faculty participation in internationalization at the University of Minnesota's, Schools of Nursing and Public Health: A Case Study [dissertation]. University of Minnesota; 2013.
12. Helms RM. Internationalization in action: engaging faculty in internationalization. Part 1. Washington DC: American Council on Education Leadership and Advocacy; 2015.
13. Proctor D. Faculty and international engagement: has internationalization changed academic work. *International HigherEducation* 2015; 83: 15- 17. [DOI: 10. 6017/ ihe. 2015. 83. 9082]
14. Allen G. Role of faculty in international education. *International Programs*, University of Minnesota; 2015.
15. Aghababaei Dehaghani Z, Ghadamifar H, Torabi R. Investigation competency effects of information systems on management information systems (MIS) based on garner model (Case Study: Melli Banks of Boroujen Township). *Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences (Online)* 2014; 4 (S3); 1236- 1244.
16. Boyatzis RE. Competencies as a behavioral approach to emotional intelligence. *Journal of Management Development* 2009; 28 (9): 749- 770. [DOI: 10. 1108/ 02621710910987647]
17. Chan IYS, Liu AMM, Cao S, Fellows R. Competency and empowerment of project managers in China. In Proceedings of the 29th Annual ARCOM Conference; 2013 Sep 2-4; Reading, UK: Association of Researchers in Construction Management (ARCOM); 2013
18. Nazarzadeh Zare M. [Designing and Explaining a Model of Faculty Members' Competency in Tehran University by Focusing on International Interactions] [dissertation]. Tehran: Tehran University; 2016. [Persian]
19. Mohabat H, Fathivajargah K, Jaafari P. [Identifying the Model and Designing the Competencies of the Faculty Members of Universities and Higher Education Institutions of Iran: A Qualitative Study]. *Journal of Training & Development of Human Resources* 2019; 6 (21): 67- 91. [Persian]
20. Shankara SH, Gowtham N, Surekha P. Faculty Competency Framework: Towards a Better Learning Profession. *Procedia Computer Science* 2020; 172: 357- 363. [DOI: 10. 1016/ j.procs. 2020. 05. 055]
21. Milner Rj, Gusic ME, Thorndyke LE. Perspective: toward a competency framework for faculty. *Academic Medicine* 2011; 86 (10): 1204- 1210. [DOI: 10.1097/ ACM.0b013e31822bd524]
22. Abbasi N, Bayazidi E, Oladi B. [Analysis of questionnaire data using SPSS 19 software]. Tehran: Abed Publishing; 2011. [Persian]
23. Malmqvist J, Gunnarsson S, Vigild M. Faculty ProfessionalCompetence Development Programs- Comparing Approachesfrom Three Universities. Proceedings of the 4th International CDIO Conference; 2008June 16- 19; Hoogeschool Gent, Gent: Belgium;2008.

24. Farasatkhan M. [Higher Education in Iran: A Study of Trends, Issues and Challenges, with Emphasis on Strategies for Creating a Good Future]. Tehran. Higher Education Research and Planning Institute; 2015 [Persian]
25. Nazarzadeh Zare M, Pourkarimi J, Abili Kh, Zakersalehi Gh. [Presenting a Pattern for Faculty Members' Competency in the International Engagements: a Phenomenological Study]. Journal of Science and Technology Policy (JSTP) 2016; 8 (3): 25- 38. [Persian]
26. Jahanbani J. [Non-verbal communication of dentistry students of Kerman University of Medical Sciences Dentistry School]. Journal of Dental School, Shahid Beheshti University of Medical Sciences; 18 (3): 202- 206. [Persian]
27. Hamidi Y, Barati M. [Communication skills of heads of departments: verbal, listening, and feedback skills]. JRHS 2011; 11 (2): 91-6. [Persian]
28. Javdani M, Haydari Z, Anarinejad A. [Designing And Validation Of Professional Competencies Model Of Faculty Members Of Farhangian University]. Journal of New Approaches in Educational Administration 2020; 11 (4): 297- 322. [Persian]
29. Chen G M. A model of global communication competence. China Media Research 2005; 1 (1): 3- 11.
30. Itani R. Intercultural competence developed through transnational teaching experiences in Qatar: a narrative analysis [dissertation]. Boston:Northeastern University; 2017.
31. Bennett JM. Developing intercultural competence for international education faculty and staff. Association of International Education Administrators Conference; 2011 Feb 20- 23; AIEA; San Francisco, CA, USA; 2011.
32. Punturat S, Suwannoi P, Ketchatturat J. Intellectual Skills Assessment for the Teacher Students at the Faculty of Education, Khon Kaen University. Procedia- Social and Behavioral Sciences 2014; 116: 1704- 1708. [DOI: 10. 1016/j.sbspro. 2014. 01. 459]
33. Hatami J, Ahmadzade B, Fathiazar E. [University professor's views on the application of critical thinking on teaching process]. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education 2013; 19 (3): 103- 119. [Persian]
34. Pefianco EC. Competency standards for 21st Century Teachers in Southeast Asia. 12th Unesco-Apeid International Conference the Impact exhibition & convention center; 2009 26 March; Bangkok, Thailand; 2009.
35. Mashinchi A, Hashemi S, Mohammad Khani K. [A Model for Competency Assessment of the Faculty in Islamic Azad University]. International Education Studies 2017; 10 (3); 76- 88. [Persian] [DOI: 10. 5539/ies. v10n3p76]